

1928 Ida Basilier Magelssen

I tidsskriftet "Musikbladet og sangerposten", ble det skrevet følgende den 25. september 1926: "Alt længe har hovedstaden, især dens talrike konsertpublikum, savnet sin kjære ven, opera- og konsertsangerinden, sangpædagogen Ida Basilier Magelssen". Grunnen til dette savnet var at Fru Basilier Magelssen den 10. september samme år hadde reist til sin sønn, kommandant Basilier i Hegra - for å feire sin 80-års dag.

Det står en meget høy gravstein ved nordre inngang til Hegra kirkegård. De fleste som går forbi kaster naturligvis et blick på denne "bautaen", som i sin størrelse innbyr til nysgjerrighet. En så stor minnestein må sikkert vitne om "storfolk". Dessverre sier kanskje ikke navnet de forbipasserende så meget. De haster videre, - steinen får stå i fred uten særlig tanke på hvem denne Basilier Magelssen var. Mange tidligere storheter går lett i glemmeboka.

Ida Basilier Magelssen var født i Uleaborg (Nivala) i Finland i 1846, og skulle bli en av nordens fremste sangerinner. Første gangen hun sang Margrethe i "Faust" på operaen i Helsingfors, ble hun båret på gullstol fra operaen til sitt hjem. Og hun ble båret på gullstol mange ganger siden.



Hennes far var amtsingeniør. Han eide herregården Tavastvik. Alle i familien var meget musikalske. Moren, som var født Garvoli, var en fremragende pianistinne, og alle 8 søsknene spilte hvert sitt instrument. Lille Ida hadde for små hender til å spille noe instrument. Men til gjengjeld hadde hun en klangfull stemme.

Ida Basilier var elev av F. Jacobsson og Emilie Mechelin i Helsingfors. 20 år gammel kom hun til konservatoriet i Paris. "Hun har hundre tusen franc i sin strupe", sa professoren, som hun prøvesang for, da hun tok Kristina Nilssons berømte høye "f". Ida Basilier ble hos I.O. Masset i Paris i tre år. Straks før den tysk-franske krigen fikk Ida synge for keiser Napoleon III og keiserinne Eugine. Deretter gikk turen til St. Petersburg for videre utdanning. Hun foretok flere studieturer i Tyskland og Frankrike. I Stockholm sang hun for Oscar II.

Ida Basilier debuterte i 1868 ved en konsert i Helsingfors og ble i Finland operaens fremste sangerinne (110 forestillinger i 12 roller). Senere sang hun ved det konglige teater i Stockholm, dels som gjest, dels som fast ansatt i årene 1872-74. Ansatt ved den finske operaen i Helsingfors 1876 - 78, hvor hun sammen med Emmy Achté var teaterets største og beste trekkplaster. Deltok også i Trebellis turné i England i 1877. Med sin høye og smidige koloratursopran (utsmykning av sangmelodi med løp og triller) optrådte hun som konsert- og operasangerinne i Skandinavia med ca. 700 konserter på 10 år, og ved siden av dette - sang hun ved kjente scener og operaer i Paris, München og i England. I tillegg sang hun for selveste keiser Alexander i



Ida Basilier Magelssen

St.Petersburg. Det skjedde hos den berømte og billedskjønne Demidoff. Ved klaveret i den store salen stod Ida og mottok hyllesten. Tsaren takket henne i smigrende ordlag. Straks deretter kom det to menn i sine beste år bortover til henne. Den ene var høy, alvorlig og vakker - med kloke, fine trekk. Den andre var brei og kraftig med uregelmessig ansikt og litt klossede bevegelser. Den eldste av dem talte til Ida om hennes fedreland i smukke og varme ord. Den yngste så litt diskret fremfor seg og spurte: ”Er de gift”? - ”Nei”, svarte Ida. - ”Så gift dem aldri”, sa han, bukket dypt og gikk. Den første var Russlands største dramatiske forfatter i det 19-århundre, grev Alexei Konstantinovich Tolstoj, den andre var grev Leo Nikolajevitsch Tolstoj, Russlands største romanforfatter, - filosofen og eneboeren på Jasnaja Poljana.

Idas klokkerene koloratur, fine sangkunst og inntagende spill vakte begeistring. Etter sitt giftemål i 1878 med nordmannen J.S.C Magelssen, bosatte hun seg i Norge. Hennes mann, som døde tidlig, var redaktør i Aftenposten, samt konglig fullmektig i Kirkedepartementet. Han vokste opp i Åfjord, som sønn av prost Magelssen. I Norge fortsatte Ida sin karriere med en rekke operaforestillinger i Kristiania, og virket 1890-1915 som sangpedagog ved byens musikk-konservatorie. En kan trygt si at fru Magelssen har utdannet en del av våre fremste og mest kjente sangerinner. Ida Basilier var en datidens storkjendis i Kristiania (Oslo), som alltid var å se i Aulaen, Logen og i Nasjonalteatret. Hun var kjent for å være en særdeles livlig og munter person, som lett slo av en prat med forbigående.

Johan Basilier Basilier var sønn av Ida, født 7.august 1882. Han var kommandant for Stjørdal- og Verdal befestninger fra 1920 til 1931 (bl.a Hegra festning). I 1900 tok han examen artium, og eks fil i 1903. Samtidig begynte han sin militære karriere med Krigsskolen. I 1906 gikk han den militære Høyskolen. Han var gift med Frida Riise fra Narvik. Johan var en ”original”, som selv mente han var synsk. Han var veldig opptatt av matematikk og språk, og det heter seg at han snakket 11 språk. I sin tid her i dalføret bodde Johan Basilier Basilier i Hegra.



Etter en av sine turneer i Europa mottok Ida Basilier Magelssen et gedigent gullarmbånd. Det ble gitt i takknemlighet av Sangens venner i Uleaborg. Idas svigerdatter, Frida, hadde et meget nært forhold til Ida, og det ble fortalt at dette store og vakre smykke hadde Ida en gang sagt at Frida skulle ha. Onkel Karl - sjef for den finske riksbanken, takserte smykket, kjøpte det og ga pengene til et fond for krigsinvalidere og de finske barna som ble rammet under



vinterkrigen. I 1945 kom en ordonnans fra Norges bank med beskjed om at det var kommet en pakke til familien, som måtte hentes personlig. Da Frida åpnet pakken og så hva det var, rant det ”diamanter” fra hennes øyne i hengivenhet og takknemlighet. Dagens Ida, som har fortalt meg om denne episoden, ble født på samme dag som Ida Basilier Magelssen ble gravlagt i

1928. Hun ble oppkalt etter sangerinnen. Ida Basilier forteller meg på telefon fra Oslo at Frida stelte så godt med Ida på alle måter, ikke bare da hun ble syk og det gikk mot slutten, men det var noe spesielt mellom Ida og hennes svigerdatter. Et uvanlig godt og varmt forhold. Frida var et strålende menneske, - en engel av et medmenneske.

Brit Hembre i Herga har stadig kontakt med Ida i Oslo. Gjennom dette båndet vedvares en viktig del av Hegras kulturarv.

Det er sagt at fru Basilier Magelssens kunst hvilte på et solid grunnlag som skyldtes hennes alltid kunstneriske selvbevissthet og beherskelsen av sine stemmemidler. Slik stod hun frem på de største scener i Europa, det være seg som Lina i Donizettis opera, Leonora i Traubaduren, Zerlina i Don Juan, Rose Friquet i Villars Dragoner, Zerlina i Don Juan, Nattens dronning i Trylleføyten, tittelrollen i Martha, Rosina i Barberen i Sevilla, tittelrollen i Regimentets datter, Norina i Don Pasquale, Philine i Mignon eller Violetta i La Traviata.

Som varige minner finnes portretter i legemsstørrelse av Ida i det finske teater og i Helsingfors-operaen. Likeledes er det et større maleri av henne i Nasjonalteateret i Oslo. Det i seg selv er en verdig honnør og ære. Ida Basilier Magelssen er gravlagt i vårt dalføre, på Hegra kirkegård - hvor hun ruver like stor som hun var kunstner. Hun døde hos sin sønn i Hegra tirsdag den 22.mai 1928.

